

Achilleus, největší z řeckých hrdinů, a jeho sláva i tragédie...

Podle Vojtěcha Zamarovského: Bohové a hrdinové antických bájí volně upravil Tomáš Zářecký

Achilleus byl syn mořské bohyně Thetidy a krále Pélea a jeden z největších řeckých hrdinů vůbec. Nikdo se mu nevyrovnal silou, odvahou, obratností, rychlostí, povahou ani mužnou krásou. Nikdy však nebyl šťastný. Když se narodil, ponořila ho prý jeho matka do podsvětní řeky Stygy, takže mu celé tělo (s výjimkou paty, za kterou ho držela) pokryl neviditelný pancíř. Podle jiné verze ho natírala božským nápojem a zakalovala nad ohněm, aby se stal nezranitelným. Jednou ji přitom přistihl otec, král Péleus, a protože se lekl, že chce syna v ohni upálit, vyhnal ji zpět do

mořských hlubin. Achilleovi pak našel učitele, kentaura Cheiróna, který chlapce krmil medvědími mozky a pečenými lvy.

Podle věštby měl být Achilleus postaven před volbu: buď žít dlouho a bez slávy, nebo krátce a slavně. Když řečtí králové chystali válku proti Tróji, ukryla ho proto jeho matka na jednom ostrově mezi dcerami místního krále převlečeného za ženu. Byl zde však odhalen a bez delšího přemlouvání se přidal k výpravě proti trojskému městu. Devět let pak na trójské pláni patřil k nejstatečnějším hrdinům. K ruce měl pět tisíc vojáků svého otce, jeho zbroj a také vůz s nesmrtelnými koňmi, který jeho rodiče dostali jako dar od bohů při svatbě. Dobil třiadvacet okolních měst a nikdo nebudil u Trojanů větší hrůzu a respekt než on. Mezi útočícími Řeky byl také nejvíce respektovaným a oblíbeným mužem. A kvůli tomu na něj začal žárlit král Agamemnón, vůdce celého řeckého vojska, který nesl, aby jeho podřízený byl lepší a oblíbenější než on. Začal se proto k Achilleovi chovat urážlivě, nadával mu před celým vojskem a dokonce mu jako jeho velitel nařídil, že mu musí přenechat svou milenkou, krásnou Bríseovnu – Achilleus jako čestný muž poslechl rozkaz svého krále, ale zapřísáhl se, že on ani jeho muži nebudou dál bojovat, dokud ho Agamemnón neodprosí.

V desátém roce války pak začali Trójané pod vedením hrdinného Hektora, syna trojského krále, Řeky porážet a zdálo se, že celou válku nakonec vyhrají. Bez Achillea Řekové neustále prohrávali a tak Agamemnón vyslal za svým nejlepším mužem posly, aby ho požádal o odpuštění, slíbil mu omluvu, vrácení Bríseovny, dar dalších sedmi dívek a ještě mnoho dalších pokladů, jen když přestane trucovat a vrátí se do čela vojska. Achilleus byl však stále plný hněvu a omluvu nepřijal. Řecká porážka se proto zdála neodvratnou. Trójané se dostali dokonce až do přístavu a hrozilo, že zapálí řecké lodě. V ten okamžik požádal Achillea Patroklos, jeho nejlepší přítel, aby mu půjčil svou slavnou zbroj a on se za něj mohl vydávat a lstí nepřítele zmást a zahnat a tím Řeky zachránit. Achilleus souhlasil a vyslal s ním i svých pět tisíc mužů.

Patroklos uspěl, odrazil trojskou armádu a zahnal Hektora zpátky, jenže sám v bitvě padl – kopím ho probodl právě vůdce Trojanů Hektor.

Achilleus následně propadl v hluboký smutek i zuřivost současně. Usmířil se s Agamemnónem, jen aby vykonal pomstu. Opět vyrazil do boje a byl k nezastavení. V osobním souboji jeden na jednoho pak Hektora zabil. Jeho mrtvolu přivázal za svůj vůz a třikrát s ní objel celou Troju, následně ji ve svém táboře hodlal předhodit psům jako žrádlo. V noci se ale za ním pod rouškou tmy vypravil v převleku samotný trojský král Priamos, otec Hektora, aby ho pokorně požádal o synovu mrtvolu, aby ho mohl slušně pohřbít. Achilleus, dojatý nad jeho smutkem, souhlasil a uklidnil se. Dokonce na dvanáct dní zastavil boje, aby Trojané mohli svého hrdinu a velitele slavnostně pohřbít.

Achilleus se nedožil pádu Troje ani slavné lsti s trojským koněm, kterou vymyslel další řecký hrdina, mazaný Odysseus. V dalších bojích sice zabil královnu Amazonek či etiopského krále, kteří oba z daleka přišli na pomoc Troji, ale padl šípem, který vystřelil Paris, mladší bratr Hektora. Let šípu usměrnil samotný bůh Apollón, který chránil Troju a měl na Achillea vztek, protože se ho totiž Achilleus nebál a dokonce mu vyhrožoval, že pokud se mu postaví do cesty, probodne ho oštěpem. Apollón věděl o Achilleově zranitelné patě a šíp navedl tak, aby ho do ní zasáhl. Achilleus padl k zemi a šíp si z rány vytrhl, ale protože hrot měl zahnuté háčky, vyrval si s ním i velký kus masa z nohy, zpřetrhal žíly a vykrvácel.

Troja byla městem v dnešním Turecku, které v 19. století objevil amatérský archeolog Heinrich Schliemann, nadšený čtenář Homérovy Iliady a Odisey, a dokázal tím, že oba příběhy se zakládají na pravdě, protože Troja existovala. Podle vykopávek byla velkým a mocným městem, které padlo ve válce s Řeky a bylo spáleno. Podle Homéra Řekové zaútočili na Tróju proto, že trojský princ Paris, mladší bratr Hektora, unesl spartskému králi Meneláovi jeho manželku Helenu, nejkrásnější ženu na světě. Skutečné důvody ale mohly být prostší – Troja byla prostě jen bohatá a mocná a pro Řeky tedy jistě nepříjemný konkurent. Jestli je lest s trojským koněm pravdivá, či ne, se asi nikdy nedozvíme, každopádně Achilleus se stal symbolem nejskvělejšího a nejjudatnějšího hrdiny celého antického světa...